

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Casvum Conscientiæ

Continens Praxim exactissimam De Censvris Ecclesiasticis, Aliisque
Poenis, & Canonicis impedimentis, in Septem Libros distributus ...

Sayer, Gregory

Venetiis, 1627

xij. De conditionibus, & circumstantijs ad ferendam excommunicationem
requisitis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13883

ut refert Panormitibi, numer. 4. de appellat. & Zabari, in Clement. num. 18. de iuribus, velint, excommunicatum esse eo quod creditor effectum excommunicationis differte non possit, cum iurisdictionem non habeat ad tollendam sententiam a iudice lata: tunc contra vero Panorm. ubi supra; & Anchar. in cap. Quicunque, num. 3. de senten. excomm. lib. 6. & Decius in d. cap. praeterea, num. 3. & alij hanc excommunicationem non incurtere velint, cum creditor, si dicit totum debitum remittere, ita multo magis diem ad solvendum debitori datum prorogare possit, verus tamen sententia, qui excommunicatum illum dicitur, si iudice inscio prorogatio facta sit, ob rationem allatam; quamvis si iudex prorogationem a creditore factam noverit, & tacuerit, aut eidem alij modo confenserit, nullo modo tunc excommunicationem debitori die confuturo non solvens, incurret, eo quod de consensu iudicis, qui excommunicationem tollit, prorogatio facta esse existimetur, arg. l. sepe, ff. de re iud. & Pisanel. in verbo, excommunicatio, 1. vers. Quid si iudex, & Vgol. de Eccles. cens. Tab. 1. cap. 20. §. 6. num. 5. latius tradunt, & tunc si adveniente secundo termino non soluerit excommunicatus erit: quia ut auctoritates praefatae docent, terminus cum omnibus suis accessorijis prorogatus esse censetur ex Innoc. Panorm. Pisanel. Vgol. ubi supra. Felin. in cap. ad tres, num. 1. de simo. & facit l. sed & manente, ff. de precat. Si tamen persona aliquo modo sibi reputet satisfactum, cessat tota excommunicatio, ex Pisanel. ubi supra, & Summa confess. lib. 3. tit. 3. quest. 76. Et de forma excommunicationis siue potest, siue sub conditione lata sit, & quibus verborum formis ferri debeat, & quando obliget, haecenus dictum sit.

De conditionibus, & circumstantiis adferendam excommunicationem requisitis Cap. XII.

1. *Conditiones quae tam excommunicationem praecedere, quam subsequi debent.*
2. *Excommunicatio non ex odio, sed ex zelo iustitiae ferri debet.*
3. *Iudex excommunicatus quid prius debeat meditari.*
4. *Excommunicationis poena, si non ipsi cui imponitur, alijs tamen semper salutaris est.*
5. *Monitio praerequiritur ad excommunicationem ferendam, & quare.*
6. *Monitio tam in hominis, quam in iuris sententia est necessaria, sed alia, & alia ratione.*
7. *Monitio praerequiritur tam in sententijs ferendis a praelatis regularium, quam a praelatis secularium.*
8. *Monitio necessaria est etiam quando quis iterum ob eandem causam excommunicatur.*
9. *Monitio non solum praerequiritur, quando Iudex procedit ex officio, sed etiam quando alio petente excommunicatur.*
10. *Monitio, ob quas fines facienda sit.*
11. *Monitio facienda est coram personis idoneis ad testificandum, & hoc quare.*
12. *Monitio seu citatio, ut ad domum ipsius excommunicatus fiat, quando sufficiat.*
13. *Monitio semel personaliter, non necessario iterum fiat admonendus est.*
14. *Monitio, quae ad notitiam ipsius citati peruenit, sufficit ne iterum personaliter admonatur.*
15. *Monendus necessario non est, qui iterum ob eandem causam, seu absolutionem male receptam excommunicatur.*
16. *Monitio in aliquibus casibus licite omitti potest.*
17. *Monitio non necessaria sit, ubi quis pro delictis notorij ex-*

- communicatur.*
18. *Monitio an omitti poterit, ubi est periculum in mora.*
 19. *Monitio necessaria non est, quando excommunicatio generalis pro culpis futuris fertur.*
 20. *Monitio an necessaria sit, quando excommunicatio fertur a Iudice, non ut Iudex est, sed ut persona privata, & vicem partis agentis, contra occupantem res Ecclesiae.*
 21. *Monitionem an praelatus Regularis subditum suum excommunicaturus, necessario praemittere teneatur.*
 22. *Auctoris opinio in praemittenda monitione in excommunicatione Regularium.*
 23. *Monitio, an praemittenda sit, quando excommunicatio fertur ab delictum in praesentia Iudicis commissum.*
 24. *Monitio an necessaria sit, ubi Iudex excommunicat excommunicatum a iure propter idem delictum.*
 25. *Monitio necessaria non est, quando is, qui excommunicatur, mernus & simplex executor est.*
 26. *Monitio quamvis regulariter praemitti debeat, ea tamen omissa, excommunicatio lata, valida est, & quare.*
 27. *Monitione omissa, excommunicatio nulla est, si Iudex exprimat se omittere monitionem eo quod de iure non scit necessaria.*
 28. *Excommunicatio sine monitione praemissa nulla est, quando fertur in Monitorio aliquo executorio, siue Clausula iustificativa, [Si te senferis gravatum] &c.*
 29. *Excommunicatio absque praevia monitione est nulla, quando Iudex excommunicat participantes cum excommunicato a se, et non praemissa.*
 30. *Excommunicatio non praemissa monitione, cur valida sit, quando Iudex excommunicat participantes cum excommunicato ab alio, non autem ubi excommunicat participantes cum excommunicato a se.*
 31. *Monitionis praemittenda iuri, ita ut ea non praemissa, excommunicari valeat, nemo cedere potest.*
 32. *Monitio praemittenda, a competens, & Canonica esse debet, & quoniam haec sit.*
 33. *Monitio trina praemittenda, cum aliquo dierum intervallo fieri debet.*
 34. *Monitio per intervalla dierum qualiter facienda sit.*
 35. *Monitio una pro tribus, quomodo fieri debeat.*
 36. *Monitionis termini, pro diversa necessitate, & facti qualitate, ad Iudicis arbitrium, ampliari, vel restringi possunt.*

Praeter formam verborum, quibus exprimi debet in praesentia aliquem extra Ecclesiam ejici, & Ecclesiam a communione privari, aliae etiam conditiones, etsi non necessario, ad excommunicationem tamen debite ferendam requiruntur: quarum aliqua requiruntur antequam sententia feratur; quaedam simul cum fertur: quaedam subsequi debent; quaedam denique sunt quae adesse debent & antequam feratur, & simul dum fertur, & postquam lata est. Praecedere conitari, & subsequi sententiam excommunicationis debet unum, scilicet, ut absit omnis inordinata affectio in Iudice excommunicante, ut non ex odio, amore, aut gratia, sed ex simplici zelo iustitiae, & ex debito sui officij sententiam ferat, aut in eam lata sibi complaceat. Vnde in c. cum medicinalis, de sent. excomm. lib. 6. dicitur: Cautè provideat Iudex, Ecclesiasticus, ut in ea, id est, excommunicationis sententia ferenda, ostendat se prosequi quod e orrigentis fuerit, & non deatis, haec scilicet, ut excommunicatio medicinalis esse possit, ad est, salutifera excommunicatio, non mortalis disciplinans, non eradicans.

Hinc Doctores uno consensu docent, quod antequam Iudex huiusmodi sententiam proferat, debet prius meditari, quid agat, & ita discretè agere, ut ipsa excommunicatio nedum sit iusta ex animo, sed etiam ex causa, ut enim ait glossa 1. quest. 3. in Summa, & cap. Episcopus, §. si er-

go, r. quaest. 3. & in c. Sacro, in verbo, iusta fuerit, de sent. excommuni. & in c. cum medicinalis, in verbo, medentis, eod. tit. lib. 6. ex animo, ordine & causa, sententia iniusta, aut iusta esse potest. Vnde, in consideratione Iudicis id agendum est, ut quæ Dei sunt prosequatur, nõ quæ sua, aut suorum, arg. cap. ipse ligandi & c. plerumque, r. quaest. 3. Quia de causa Ioan. Andr. & Domin. in cap. Romana, de sent. excommuni. lib. 6. Gemin. & Steph. Costain cap. cum medicinalis, numer. 4. eod. tit. & lib. & ibidem etiam Ioan. Andr. S. Thom. 4. dist. 18. quaest. ult. art. 2. Panorm. in cap. ab excommunicato nu. 20. de rescript. Felin. in ca. Apostolica, colum. 4. & 5. de except. Ioan. Calderin. repet. in d. c. ab excommunicato, Paul. de Leazar. in repet. capit. fin. de postul. prelat. Conar. in cap. alma mater. in princip. nu. 10. de sent. excommuni. lib. 6. docent, & consulunt, quod si Iudici constaret excommunicationem Reo nõ profuturã, illam ferre non debeat, quorum dictum vt verum sit, intelligi debet nisi delicti qualitas ad aliorum saltem terrorem hoc postulet, & ad vitandum, ne eius commercio alij seducantur: solet enim nonnunquam pena, etsi non ipsi si cui imponitur, alijs tamen esse salutaris, qui punitionum exemplo terri, delinquere timent, argu. Clem. r. de offic. ordin. & c. tre fragabilis, eod. & c. ad liberandum, de iudic. & c. Quapropter, 2. qu. 7. & eleganter tradit S. Tho. r. 2. quaest. 87. art. 7. post Arist. 2. Ethic. ca. 3. sed & Gratianus, 24. quaest. 3. cap. rescedenda, ex S. Hieronimi testimonio, vtile esse docet vnum excommunicate, & a consortio aliorum separare, vt sic incolumitã aliorum consulatur, ait enim S. Hieron. in Epist. ad Galat. capit. 5. *Rescedenda sunt putrida carnes, & scabiosa oues a caulis repellenda, ne tota domus, massa, corpus, & pecora ardeant: corrumpantur putrescant, & intereant.* & latius tradunt Alex. de Ales, in 4. par. Summæ, quaest. 22. memb. 1. art. 1. §. 1. vers. Ad illud quod obiicitur, & Rich. 4. d. 18. art. 3. q. 1. & Vgo. de Eccle. cens. Tab. 1. cap. 14. §. 7. num. 1.

Antequam autem sententia excommunicationis feratur prærequiritur monitio de qua nonnulla sunt notanda.

Primo annotandum est, Monitionem istam necessariã esse, quotiescunque excommunicatio respicit futurũ quod est commune in omnibus ab homine latis vnde solet Canonista communiter dicere, excommunicationem nõ ferri ab homine nisi propter contumaciam. Quæ veritas colligitur ex cap. Sacro, & cap. contingit, 2. de sent. excomm. cap. Romana, vers. sed nec, eod. lib. 6. & cap. reprehensibilis, & ibi DD. de appellat. glos. in cap. statumimus, in verb. monitionem de sent. excommuni. lib. 6. & cap. cum medicinalis, & cap. constitutionem, de sent. excommuni. lib. 6. Innoc. in c. ad hæc, num. 3. de appellat. Marian. Socin. in c. perpendimus, num. 67. & 91. de sent. excommuni. Angelica, verb. excommuni. r. num. 1. Pisarella, verbo, excommuni. r. vers. Quomodo debeat fieri. Tabiena. verbo, excommuni. 2. in princip. S. Anton. 3. par. tit. 24. cap. 74. Gab. 4. d. 18. qu. 2. artic. 2. conc. 7. Martin. Ledesm. 2. 4. q. 23. art. 3. Sotus 4. d. 22. quaest. 1. artic. 2. conclus. 3. Nauar. in Man. cap. 27. nu. 10. & 11. Conar. in cap. alma mater, r. par. §. 9. num. 4. Vgo. de Eccle. cens. Tab. 1. cap. 18. Henriquez lib. 13. de excomm. cap. 17. §. 3. Steph. Costain ca. cum medicinalis, numer. 20. de sent. excommuni. lib. 6. Cuius ratio est: quia excommunicatio ferri non debet nisi ob inobedientiam & contumaciam, nemo autem præsumitur contemnere exterius, nec penam rebellis Ecclesiæ, nisi moneatur prius sub pena excommunicationis: quare nisi aliud constet, præsumitur, quod ita monitus obediet timore tantæ penæ: vnde prius admonendus est, antequam sententia excommunicationis (& idem de suspensione & interdicto dicendum est) proferatur. Id quod procedit.

Primo, siue sit sententia hominis, siue iuris, & quidem in excommunicatione ab homine moneri debet per bona inobediens, in excommunicatione autem a iure, satis est monitio generalis, quæ fit ab eodem iuris cõditore: vnde qui contra admonitionem iuris peccat, eo ipso in excommunicationem incurrit. Immo etiam quando iudex aliquid præcipit sub excommunicatione lata sententiæ, tunc non requiritur alia monitio, sed faciens contra statim excommunicatus est, cum habeat annexam contumaciam, secũ-

dum Ioan. de Lignano tract. de cens. Angelica, verb. excommuni. num. 1. Henriquez lib. 13. de excomm. cap. 17. §. 3. in fine, & communem DD.

Secundo etiam hoc procedit, siue excommunicatio ab ordinario, siue a Delegato Iudice feratur, siue etiam ab Antistite Regulari proferatur, cum iura citata non distinguant & eadem vbique rationes militent, maximè cum iura hæc veritati nitantur, quam decet maximè religiosos seruare, & præsertim quia in dubio quod certius est, tenendum est arg. cap. iuuenis de sponsal. Adde quod ubi lex præcipiũt aliquid de religiosis statueri voluit, illud exprimere, & excipere solet, vt habetur in Cle. r. de priuileg. & fauet. Gemin. in cap. 1. de sent. excommuni. lib. 6. & Na. etiam huius opinionis est in Manual. cap. 27. num. 7. in fine, & Vgol. de Eccle. censur. Tab. 1. ca. 14. §. 6. num. 2. & cap. 18. num. 1. præsertim, cum, vt ait Nauar. prelati Religiosorum cautius excommunicari debeant, quam Secularium, propter maiorem charitatem, qua debent esse erga fratres, argumenti notatorum per Patronum, in capicũm causam, quæ, de iudic.

Tertio etiam hoc procedit, vbi quis iterum ob eandem causam excommunicatur, propterea quod absolutus iniuria est: debet enim primo admoneri, ex Innoc. in cap. ab excommunicato, num. 3. de rescript. & Felin. in cap. cum sit Romana, num. 1. vers. octauo not. de appell. vnde, qui cautione præstita de parendo mandato Ecclesiæ absolutus est, si deinceps non pareat, non iterum ante admonitionem excommunicandus est, ex Felino, in cap. ad nostram, num. 2. de iureiur. & Decio, in cap. reprehensibilis, de appella. & addit. ad Panorm. in cap. Sacro, in litera E. de sent. excommuni. & Rota in decis. 65. de appellat. in antiq. exceptis tamen casibus qui habentur in cap. Eos, de sent. excommuni. lib. 6. in quibus ipso iure in excommunicationem quis incidit.

Quarto procedit, siue Iudex ex officio, siue alio petente, quempiam excommunicet, arg. cap. venerabilibus, §. porro, vers. Similiter, de sent. excommuni. lib. 6. cum enim Laicus a clerico Iudice petat, vt aliquem excommunicet, non tamen id ante facere debet, quam cognita causa, & adhibita forma, & admonitione, argum. cap. Sacro, de sent. exco. & cap. cum medicinalis, eod. tit. lib. 6. Communiter igitur ante excommunicationem præcedere debet monitio, ob rationes dictas, id quod etiam de suspensione & interdicto ob paritatem rationis sciendum est. Solet autem communiter fieri ista monitio, vel per modum monitionis aliquando etiam extrajudicialiter: vel per modum citationis & monitionis iudicis. Fidis autem huius monitionis potest esse duplex ex Innoc. in cap. propositus de concess. præben. vnus vt reus se corrigat, aliter, vt se coram Iudice purget, si innocentem se cognoscat.

Secundo aduertendum est, quod citatio & monitio hæc, communiter faciendã est coram personis idoneis ad testificandum, per quas (si necesse fuerit) possit probari monitio, cap. Sacro, de sent. excommuni. & DD. lib. 6. fieri debet personaliter, nec sufficit fieri ad domum eius qui excommunicandus est, ex Innoc. in cap. fin. num. 3. & Panorm. ibi, num. 14. de eo qui mittitur in possess. Felin. in cap. cum sit Romana, num. 13. & 14. de appellat. Marian. Socin. seniores, in cap. Nulli, num. 15. de sent. excommuni. Rota, decis. 28. num. 5. de appellat. in antiq. & decis. 15. de sent. excommuni. Conar. in cap. alma mater, r. part. §. 9. num. 4. vers. ab eadem radice de sentent. excommuni. lib. 6. & Vgol. Tab. 1. cap. 18. §. 1. Quod fit, ne in re tam grati contingat innocentem puniri, & excommunicari: & quia excommunicatio propter contumaciam, & inobedientiam fertur, an verò quis contumax sit, necne, nisi ipsemet ac personaliter ad moneatur, & citeatur, cognosci non potest, id quod etiam docet Henriquez lib. 13. de excommuni. cap. 17. §. 3. & cõmunis Doctorum consensus. Ceterum nonnulli casus excipiuntur, in quibus sufficit quod citatio fiat ad domum, & ad ipsius citandi habitationem assiduam, vt sic legitime citatus, & monitus quis dicatur.

Primus est, Quando Reus se abscondit, vel impedit, quo minus personaliter citeatur, tunc enim satis est, vt ad domum ipsius excommunicandi citatio fiat, quem casum ponit

- ponit Innocent. in cap. fin. nu. 3. de eo qui mittitur in possess. & facit textus in cap. 1. Qui matrimon. accus. possunt. Rota decif. 1. de dolo & contumacia. Couar. in cap. alma mater. 1. part. §. 9. num. 4. vers. primus passim constituitur. de sent. excomm. lib. 6. Vgol. Tab. 1. cap. 18. §. 1. nu. 1. Henricus lib. 1. de excomm. cap. 17. §. 3. Exitimo tamen ad hoc requiritur, ut vel constet Iudici Reum se abscondere, vel saltem habeantur indicia valde probabilia, quia non presumitur dolo, nisi probetur, arg. l. dolum. ff. de dolo, quod si Reus donum non habeat, fieri debeat admonitio in Ecclesia Cathedrali eius loci.
- 13 *Secundus est.* Quando iam semel fuit citatus personaliter, tunc enim relique citationes fieri possunt ad domum & in ipso tribunalis excommunicati poterit, ex Felino in c. cum sit Romana, num. 14. de appellat. Rota, Decif. 399. in nouis. Couar. vbi supra, nu. 4. vers. Secundus est. Vgo. in d. §. 1. in fine.
- 14 *Tertius est.* Quando aliqua citatio facta ad domum, pervenerit ad notitiam ipsius citati, tunc enim relique citationes ad domum fieri possunt, ex Felino, in d. cap. cum sit Romana, nu. 15. Rota, Decif. 402. in nouis. Couar. vbi supra, vers. Tertius casus. Vgol. cit. etiam certus certior fieri non potest, cap. cum qui, de reg. iur. lib. 6.
- 15 *Quartus est.* cum quis iterum in excommunicationem committitur, eo quod male absoluerat, tunc enim sufficit citatio ad domum facta ex Innocent. in cap. fin. nu. 3. de eo qui mittitur in possess. Rota, Decif. 7. de sentent. excomm. in nouis. & addit. ad Panor. in cap. Sacro, in litera C. de sentent. excomm. Couar. vbi supra, num. 4. vers. Quartus casus. Vgol. in d. §. 1. in fine, qui addit alios casus, in quibus non est necessaria personalis citatio & admonitio, nimirum, quando non in certam personam, sed generaliter fertur, quod sit, vel vbi pro futuri culpae fertur, ut sunt omnes censuræ a Lege latae, lex enim semper admonet, ne quis prohibicum crimen committat, unde non est alia monitio necessaria, maxime, quia is qui contra facturus sit, ignoratur, vel vbi pro præteritis & presentibus culpis ab homine fertur, sed ignoratur quisnam in culpa sit, tunc enim admoneri quis in particulari non potest sed generaliter solum admonitio fit, arg. d. 2. de offic. ordin. unde solet Ecclesia excommunicationem in generali ferre in eum, qui rem Ecclesie furto abstulit, aut detentorem fecit, nisi detinens intra tantum tempus restituerit, aut detentorem patefecerit, argum. cap. 2. de offic. ordin. in not. cap. ex parte. 1. de verb. signific. & notat Panor. in c. dilectus, de excess. prelat. & in cap. Qui cum fure, num. 2. de fure.
- 16 *Tertio advertendum est.* Quod cum in cap. Sacro, de sentent. excomm. simpliciter prohibita sit, ne feratur excommunicatio sine prævia monitione, seu citatione, ideo videtur simpliciter, & uniuersaliter requiri, adeo, ut index eam omitteus, incurrat suspensionem ab ingressu Ecclesie per mensem, Felinus tamen, & alij, nonnullos casus ponunt, in quibus licite, & impunè omitti poterit admonitio; Quorum.
- 17 *Primus est.* Quando excommunicatio fertur pro delictis notorijs, ita Felinus in ca. Sacro, de sentent. excomm. ar. cap. de manifesta, 2. que est. 1. & cap. euidencia, de accusat. cum alijs, quæ adduci solent ad probandum, non esse necessariam citationem in notorijs; unde & Apostolus, 1. Corinth. 5. & habetur in ca. cum sit Romana, de appellat. fornicatorem quendam notorium, absentem, & irrequisitum excommunicauit. Et huius etiam sententia sunt Anton. in cap. 1. column. 14. de iudic. & in cap. venerabili, col. 4. de cens. & Innoc. & Host. in cap. 1. de offic. delegat. lib. 6. & ibi Domin. column. 3. Alij tamen hunc casum ita simpliciter prolatum non admittunt, quia fieri potest, ut factum sit notorium, quia scilicet manifeste constat delictum a quopiam commissum esse, non tamen notorie constare, cum qui delictum commisit, nolle sit satisfacere pro delicto; & ita cum excommunicatio non nisi ob contumaciam feratur, de contumacia autem constare non possit nisi antecedat monitio, iure prærequiritur admonitio, ita glo. in c. cum sit Romana, in verbo, irrequisitum, de appella. & ibi Panor. nu. 2. & Innoc. in cap. Sacro, de sentent. excommu-
- Decius, in cap. 1. num. 34. de iudic. Couar. in cap. alma mater, 1. par. §. 9. nu. 6. vers. Et hæc quidem, de sent. excomm. lib. 6. Vgol. de censur. Eccles. Tab. 1. cap. 18. nu. 1. Ad aliud verò Apostoli respondet glo. Panor. & Couar. vbi supra, quod licet tempore illo quo excommunicauit eum, minime admonuerit, prius tamen sepe ad penitentiam monuit, unde, cum iam manifesta fuerat eius contumacia & notoria, excommunicauit eum sine ulteriori monitione; siquidem in contumacem notorium ferri potest excommunicatio absque alia monitione, arg. c. illud, de leg. excomm. ministr. & cap. 1. de iudic. iuncta expositione Panor. ibi, nu. 28. vbi etiam citat glo. in cap. de illicito, 2. q. 3. & Innoc. in cap. ad petitionem, de accusat. quo sentitur verum est quod Felinus & alij supra docent.
- 18 *Secundus est.* quando est periculum in mora, quia tunc poterit quis excommunicari sine monitione. Exempli gratia, aliquis iam est commissurus delictum, & si ipsum admonere velit, timendum est, ne interim delictum committat, in hoc casu monitio prætermitti potest, ita Felinus in cap. cum sit Romana, nu. 21. vers. Decimo tertio, & in cap. Sacro, num. 4. vers. Secundo limita, de sentent. excomm. & citat. Host. in cap. 1. de offic. deleg. lib. 6. & ibi Domin. col. 3. & glo. in cap. cum medicinalis, in verbo, temerarius de sentent. excomm. lib. 6. Nauar. in cap. cum contingat Quarta causa nullit. num. 1. vers. Non obstat primo, de rescript. Hoc autem intelligendum est, non solum quando simpliciter non potest aliter provideri, sed etiam quando non commode, aut non facile aliter provideri possit. Verum neque hic casus mihi videtur admittendus, nam ut ipsemet Felinus fateatur, tunc solum non præmissa monitione ferri potest excommunicatio, quando prelati videtur quod is qui excommunicabitur, timet, secus autem si non timeat, cui concordant Host. in cap. constitutionem, de sentent. excomm. lib. 6. & ibi Domin. & Ioan. Andr. volunt enim istam excommunicationem nullo modo ferendam esse contra eum, qui illam non timet, sed deterior inde efficitur. At verò mea sententia, nec ferenda erit contra illum qui eam timebit sine prævia monitione; siquidem excommunicandus, aut iam iam est commissurus delictum, & tunc præmitti debet monitio admonendo ne delictum committat, excommunicatione ipso facto propolita; si contrafaciat, tunc enim si penam hanc timeat, hæc monitione præmissa, desistet; Aut iam in delicto est, & tunc etiam monendus est, ut desistat; unde in nullo casu periculum est in mora, immo interminando excommunicationem fortassis a delicto desistet, & proinde in omni similibus eventibus præmittendam censeo vnam saltem monitionem. Hinc Papa in cap. Sacro, de sentent. excomm. dno dicit; nimirum præmittendam esse monitionem, & eam debere esse competentem, trinam scilicet, cum dierum interuallo. At verò in c. constitutione, de sentent. excomm. lib. 6. vbi de competenti monitione agitur, statuit Pontifex, non ut omittatur omnino admonitio, sed ut omitti possit competentis monitio, quando facti necessitas aliter eam iussit moderandam, Ex quo verbo Moderandam significatur, Papam noluisse etiam necessitate facti urgente admonitionem profus omitti, sed tempus, & trinam monitionem moderari; si enim nullam admonitionem fieri voluisset, non moderandam, sed tollendam, dixisset. Et ita docent Marian. Socia. ten. in c. perpendimus, num. 114. vers. Primo fallit, de sentent. excomm. & Vgol. vbi supra, num. 2.
- 19 *Tertius casus est.* quando fertur excommunicatio generalis pro futuris culpis; quod locum habet, quando fertur per modum statuti, vel iuris; tunc enim non requiritur monitio, ita Felinus in c. cum sit Romana, nu. 21. vers. dectimo quarto, & in c. Sacro, num. 5. vers. Tertio limita, de sentent. excomm. Ioan. Andr. post Host. ibi, in cap. P. & G. in verbo, excommunicationis, de offic. deleg. & ibi Imola col. 5. Couar. in c. alma mater, 1. par. §. 9. num. 5. vers. Trina uero, de sentent. excomm. lib. 6. Vgol. Tab. 1. ca. 18. num. 2. & communis. Pro futuris autem culpis excommunicatio ferri dicitur, vbi pro culpis fertur que nec extiterant, nec sunt ex Innoc. Host. & Imola, in c. P. & G. de offic. deleg. & ibi etiam Ioan. Andr. Nauar. in c. cum contingat, in quinta causa nullit. num. 4. vers. Non obstat secundo, Vgo. vbi supra,

ſupra, num. 3. Ratio huius eſt: quia ſatis vnusquisque admonitus cenſetur ab ipſo iure, Lex enim ſemper loquitur & ſemper admonet, ne quis contrafaciat.

20 *Quartus caſus* eſt, quando fertur excommunicatio a Iudice; non vt Iudex eſt, ſed vt perſona priuata, & agens vicem partis, non Iudicis, ad deſenſionem proprii iuris, ſcilicet contra occupantem res Eccleſiæ. Facit c. dilecto. de ſent. excomm. lib. 6. & ibi Gemin. num. 7. & Ancha. nu. 1. verſic. Et ſubdit, & Ioan. And. ibi. & Steph. Coſta. num. 14. Innoc. in c. venerabili. num. 2. Panorm. num. 3. de cenſ. lib. Decius, in c. reprehendiſſis. de appell. Felin. in ca. cum ſit Romana, num. 16. verſic. Tertio nota, & in c. Sacro, nu. 6. verſic. Quarto limita, Lopus alleg. ut. 73. Marcan. Socin. ſen. in c. perpendimus, num. 1. 2. 2. verſic. Septimo fallit; Etenim, admonitio hæc adhibetur, vbi quis vt Iudex cenſuram proferat, argum. c. Sacro, de ſent. excomm. Ergo ſecus, ſi non vt Iudex eam proferat, argum. c. Nonne, de preſum. pt. & l. cum prætor, ff. de iudic. Vnde dicunt, quod Epiſcopus ſuam viſitans Diceceſim, ſi a parochia aliquo, qui ſe exemptum inquit, non recipiatur, ſtatim ſine monitione eum excommunicare poteſt, quando quidem, non vt Iudex ſententiam proferat. Ceterum, meo iudicio hæc caſum rectè reſellit Couar. in c. alma mater, 1. par. §. 9. numero 6. verſic. Hinc deinde, de ſent. excomm. lib. 6. quia æque bene poterit Iudex præmiſſis monitionibus, aut ſaltem vna præmiſſa, ius ſuum deſendere, & ſi eas, aut vnã præmittere, forte reus deſiſteret, & ita non opus erit excommunicatione: vnde vera erit communis ſententia: de trina monitione, quod illa non ſit neceſſaria, ſemper tamen in hoc caſu præmittenda erit vna, vt hac ratione ſaltem de contumacia eius conſtare poſſit.

21 *Quintus caſus* eſt, Quando prælatus regularis ſuum ſubditum excommunicat, quia ſi prælatus monachum ſuum excommunicat non præmiſſa monitione, nec in ſcriptis, non incurrit penas in cap. Sacro, de ſent. excomm. & capit. cum medicinalis, eod. tit. lib. 6. ita Lopus in allegat. 73. & Gemin. in d. c. cum medicinalis, quos reſert, & ſequitur Felin. in capit. Sacro, num. 7. verſic. Quinto fallit, de ſent. excomm. qui hæc rationem in prælato regulari assignat, quod prælati religioſi corrigentes monachos ſuos, non procedunt vt iudices formaliter, nec aſtringuntur ad ſtrictum iuris ordinem obſeruandum, vt notatur in c. reprehendiſſis, de appellat. & cap. per tuas, & in cap. Heli, de ſimonia, Nimis enim durum eſt aſtringere prælatos regulares ad obſeruationem, d. cap. Sacro, & d. cap. cum medicinalis ſi quidem, cum continue habeant monere, & corrigere monachos ſuos, ſemper deſerre deberent calamum, & chartam in manibus. Verum neque hic caſus videtur mihi verus, eumque negant Ioan. A. xlr. in d. c. cum medicinalis, Steph. Coſta ibidem, nu. 76. & ſequentibus. Angelica, verbo, excommunicatio, 2. num. 3. & Nau. in Man. cap. 27. nu. 7. in fine. Quia cum Canones citati ſimpliciter loquantur, ſimpliciter de omnibus intelligi debent: & licet prælatus regularis procedere poſſit ad correctionem ſuorum monachorum, non ſeruato iuris ordine, non videtur tamen procedere poſſe ad hæc iudicam correctionem per ſententiam excommunicationis, niſi aliunde hoc ſibi liceat, quia ſcilicet priuilegium habeat a Summo Pontifice de non procedendo iuris ordine ſeruato, aut quia ſtatuta ſui ordinis aliam formam traderent, & illam ſeruarent, & non formam d. c. Sacro, & d. cap. cum medicinalis, argum. c. Qualiter, 2. in fine, de accuſat. vbi dicitur, ordinem iuris non eſſe in regularibus vſquequaquæ obſeruandum.

22 *In hac igitur re*, ego circa regulares hoc obſeruandum eſſe cenſeo, quod ſi a iure ipſo facto, vel ab aliqua conſtitutione regulari facta per ipſos regulares inſeratur excommunicatio aliqua pro aliquo facto, dicto, aut alia transgreſſione, quod tunc prælatus regularis poſſit pro obſeruantia regulari ſibi ſubditum monachum excommunicare, non ſeruata forma d. cap. Sacro, & d. c. cum medicinalis, nec incurrit penas ibi contra transgreſſores latas. Sin vero prælatus vellet ex nouo mandato excommunicare aliquem ſubditum ſuum, vltra expreſſe contenta tum in regula, tum in obſeruantijs regularibus, crederem tunc teneri prælatum ad iuris ordinem ſeruandum, cum Conſtitutiones il-

læ, cap. Sacro, & cap. cum medicinalis, generales ſint quoad quoscuque excommunicantes; alioquin penas ibi poſitas incurrit. Nam ex quo prælatus aliquid nouum attendat vltra contenta in obſeruantijs regularibus, videtur temerarie agere, ſi formam iuris non ſeruet. Hinc Panorm. in cap. reprehendiſſis, num. 6. de appellat. reſatur Abbatem quendam, qui monachum ſuum excommunicauit ſine præuia monitione, propterea quod è clauſtro licentia non habita exiſſet, ideo excuſatum fuiſſe, eo quod reuertum fuit ſtatutum in monaſterio, quod ob hæc cauſam fulminabat excommunicationem ipſo facto, Quæ diſtinctio & reſponſio clarior erit ex ijs, quæ ſtatim ſubiſciemus in caſu ſeptimo.

3 *Sextus caſus* eſt, Quando delictum eſt commiſſum in præſentia Iudicis, tunc non opus eſt monitione. ita Felin. in c. Sacro, num. 7. verſ. Sexto limita, & reſert. Innocen. in ca. 14. & ſequitur Anton. in capit. ad Apoſtolicæ, col. 1. de except. & in c. veſtra, col. vlt. de coh. cler. & mulier. Quod tamè mihi videtur limitandum, ſi publicè, & notorie fit commiſſum in eius præſentia; vt exempli gratia, quia Iudice pro tribunali ſedente dixerat in iudicio, vel ſe minime compariturum, ſi citaretur; vel ſe non pariturum, ſi admoneretur arg. c. venerabilibus, §. porro. verſ. Secus autem, de ſent. excomm. lib. 6. & Ratio eſt: quia admonitio fit, vt an obedi- dire velit, necne, Iudex cognoscat, & vt eius contumacia conuincatur; quare cum publica & manifeſta ſit, admonitione opus non eſt. Accedit, quod manifeſtus contumax materia proxima eſt cenſuræ: & ideo alia monitione non eſt opus, & hoc clare docent Couar. in c. alma mater, 1. p. §. 9. num. 6. verſ. Et hæc quidem, ibi, ſic ſane in contumacæ de ſent. excomm. lib. 6. & Vgol. de Eccl. cenſ. Tab. 1. c. 18. num. 2. in fine, vbi alios reſert.

24 *Septimus caſus*, poteſt eſſe ille quem ponit Couar. vbi ſupra, num. 5. verſic. Trina verò monitio, quando Iudex excommunicat excommunicatum a iure propter idem delictum; ſupponit enim excommunicatum a iure propter aliquod delictum poſſe propter idem delictum excommunicari ab homine, quia tunc nihil non facere videtur Iudex, tunc enim monitione præuia non eſt opus: vt ſi Iudex excommunicet aliquem qui ob clerici percuſſionem, in excommunicationem iuris iam incididerat, ob cap. ſi quis ſuadente diabolo, 17. q. 4. aut ſi Iudex excommunicet deſertentem arma prohibita ad Saracenos, qui antea fuit excommunicatus ob c. ita quorundam, de Iudæis, tunc enim admonitio non eſt neceſſaria: id quod videtur ſatis probari ex ca. reprehendiſſis, de appella. vbi Alexander Papa III. ait, *Præſenti decreto ſtatimus, vt nec prælati, niſi Canonica communicatione præmiſſa, ſuſpenſionis, vel excommunicationis ſententiam proferant in ſubditos, niſi forte talis ſit culpa, quæ ipſo ſuo genere ſuſpenſionis, vel excommunicationis panam inducat.* Et quidem excommunicatum a iure pro delicto, ab homine ſine alia monitione excommunicari poſſe, docent Panorm. in dicto cap. reprehendiſſis, num. 6. & 7. de appellat. Lopus allegat. 73. Marian. Socin. ſen. in cap. perpendimus, num. 119. verſic. Quinto fallit, de ſent. excomm. Couar. vbi ſupra, & Vgol. loco cit. talis enim ex eo quod contra legem peccare præſumpſerit, contumax eſſe cenſetur, argum. cap. 1. de præſumpt. & hoc quidem licet fortassis in rigore verum ſit, tamen exiſtimarem etiam opus eſſe, licet nõ trina, ſaltem vnica monitione priuſquã noua alia excommunicatio in delinquentem proferatur, vt ſic melius de contumacia eius, nec non de crimine, cuius cauſa excommunicatio indicta eſt, citata parte conſtare poſſit, vt tandem ſaretur Couar. vbi ſupra, qui alios pluri- mos pro hac recitat, in fine, verſiculo, Trina vero monitio, & fauet Labien. verbo, excommunic. 2. non longe ab initio.

5 *Octauus caſus* addit a Tabiena loco proxime citato, & ab Vgol. de Eccl. cenſur. Tab. 1. cap. 18. num. 2. in principio, quando is, qui excommunicat, aut aliam cenſuram fert, merus & ſimplex executor eſt; vt ſi Papa, vel Epiſcopus committat alicui clerico, vt aliquem excommunicet, atque idcirco eum ſimplicem executorem facit, vt habetur in cap. fin. §. fin. de offic. delegat. talis enim clericus nulla præuia monitione, excommunicare poteſt; diligenter enim

enim custodiendi sunt fines mandati, argum. l. diligenter, ff. mandati: quamvis qui mandatum hoc dedit, prius ad monitionem præmittere debuerit. Hi igitur casus sunt in quibus auctoritas non necessaria ad monitionem esse ante excommunicationem ferendam, locis a nobis allatis, existimant.

26. Quarto notandum est, Quod licet Iudex male faceret, & peccaret excommunicando in casibus non permissis, non præmissa trina & Canonica monitione; sententia tamen sic lata valida est, ex communi DD. sententia, sic glo. in Summa, 2. quæst. 1. & in capit. reprehensibilis, in verbo, proferant, & ibi Panorm. num. 13. de appellat. & glof. in cap. Sacro, in verbo, iusta fuerit de sentent. excommuni. & in cap. 1. in verbo, sine ordine iudiciario, & ibi Panormit. num. 3. de excessib. prelat. & glof. in cap. Romana in verbo, iniustas, de sentent. excommuni. lib. 6. Innocent. in ca. ad hæc, 5. num. 3. de appellat. Felin. in cap. cum sit Romana, num. 15. versic. Secundo nota, ubi citat Imol. in cap. ab excommunicato, colum. 13. de rescript. & in capit. fin. de præbend. & Rota in Decis. 8. in antiq. de sentent. excommuni. Marian. Socin. sen. in cap. perpendimus, numero 122. versic. postremo, de sentent. excommuni. Sanctus Anton. 3. parte, tit. 24. cap. 74. circa medium. Tabien. verbo, excommunicatio, secundo, in principio, Navarrus, in Manuali, capitulo 27. num. 11. Conart. in cap. alma mater, 1. par. §. 9. versic. Quod si excommunicatio, numer. 7. de sententia excommunicationis lib. 6. Martinus Ledesinus, 2. 4. quæstione 23. art. 3. Sorus 4. distinct. 22. q. 1. art. 2. Conc. 3. Henriquez lib. 13. de excommunicatione, cap. 17. §. 3. in fine. Vgol. de Ecclesiast. censur. Tabul. 1. cap. 18. num. 4. & alij omnes. Et colligitur evidenter ex cap. Sacro, de sentent. excommuni. ubi dicitur, quod admonitione præmissa, etiamsi alias iusta excommunicationis sententia sit, puniatur tamen Iudex, qui illam tulit, si igitur omnia admonitione sententia iusta esse potest, consequenter valida erit. Et hoc quod dixi, non solum procedit in Iudice ordinario, sed etiam in delegato: nam d. cap. Sacro, non distinguit inter ordinarium, & delegatum, sed dicit posse esse iustam sententiam, & proinde validam, etiamsi omnia sit monita, sed puniendum esse Iudicem, qui eam omittit; & Ratio est: quia ut notat Panorm. in cap. ab excommunicato, numer. 10. de rescript. vis excommunicationis non ab admonitione, aut ordine iudiciario, sed a clauibus Ecclesie, & iurisdictione ferentis dependet; quæ tam in delegato, quam in Iudice Ordinario esse potest. Et ita expresse tradunt Innoc. in cap. illud. de cler. excommuni. ministr. Panorm. in cap. reprehensibilis, num. 13. de appellat. Felin. in cap. cum sit Romana, num. 15. versic. 2. considera. de appellat. Decius in cap. reprehensibilis, num. 7. de appellat. Ludovic. Roman. conf. 354. Navar. in cap. cum contingat, in quinta causa nullit. versic. Neque obstat primo, in fine, ubi alios citat, Couar. in cap. alma mater, 1. par. §. 9. num. 7. versic. Quod si excommunicatio, de sent. excommuni. lib. 6. Vgol. de Eccl. censur. Tabul. 1. cap. 18. num. 4. qui omnes cum alijs, sententiam excommunicationis a delegato etiam Iudice sine monitione latam, validam esse docent, quicquid in contrarium in delegato Iudice doceant Nicolaus Milis, in Repertor. verbo, citatio, colum. penult. & Felinus sibi contrarius in cap. Sacro, num. 2. versic. Fallit vno casu, de sent. excommuni. qui pro se citant Decisionem, Rotæ 26. de sentent. excommuni. quæ incipit, *Utrum excommunicatus*, & hoc ob dictum Ortho- nis Cardinalis, (quod approbat Hostiensis in ca. fin. de præben.) dicentis, quod omnis sententia delegati iniusta, est nulla, eo quod intento delegatus sit ut recte, & rite, & secundum formam procedatur. Quorum sententia falsa omnino est, ut diximus, si absolute, & vniuersaliter accipiat, & solum vera est, ubi delegato Iudici forma huiusmodi de non excommunicando aut aliam censuram ferendo, nisi admonitionibus præmissis præscripta a Iudice delegante fuisset: tunc enim, si admonitiones non adhibeat, sententia nulla erit, quia forma præscripta non seruata, actus nullus est, arg. e. cum dilecta, de rescript. & capit. Pisanis, de rescript. spoliat. & Innoc. & Imola ibi, & cap. fin. de præbend. & Domin. in cap. Romana, §. sed nec, numer. 3. de sentent. excommuni. lib. 6. Felin. in cap. cum sit Romana, num. 15. versic.

2. confidete, Nauar. in cap. cum contingat, in 5. causa nullit. numer. 7. versic. Non obstat 2. Couar. in cap. alma mater, 1. par. §. 9. num. 8. versic. sunt tamen qui existimant, de sentent. excommuni. lib. 6. Vgol. de censur. Eccles. Tabul. 1. ca. 18. num. 4.

Excipiuntur tamen aliqui casus, in quibus excommunicatio sine monitione nulla est.

27. Primus est, Quando iudex exprimat se omittere monitionem, eo quod de iure non sit necessaria, tunc enim sententia esset nulla, eo quod continet errorem intolerabilem, & contra expressum ius, ut ex locis allatis constat.

28. Secundus est, Quando fertur in præcepto seu monitorio aliquo executorio sine cause cognitione, ac sine Clausula iustificatiua, si te censuris grauatim, &c. aut, non dato termino ad allegandas causas, si quas habuerit contra huiusmodi mandatum, &c. iuxta Innocent. in cap. proposuit, de concess. præbend. & in cap. 1. eod. tit. lib. 6. Oldrad. consil. 81. num. 2. quia tunc sicut monitorium est nullum, ita eius accessoria excommunicatio nulla erit, art. l. non dubium, C. de legib. & Regula, Accessorium, de regul. iur. lib. 6. Bart. in l. 1. C. de execution. rei iudic. & Bald. in l. 1. C. Quomodo & quando Iudex. Navar. in Man. cap. 27. numer. 11. & in cap. cum contingat, in octaua causa nullit. num. 4. versic. Ex quibus inferitur, de rescript. Vgol. ubi supra, num. 4. in fine. Vnde, si Iudex alicui causa minus cognita præcipiat, ut nisi intra decem dies Petro satisfaciatur, ita tamen excommunicatus sit, non adiecta Clausula, si te grauatim censuris, &c. præceptum nullum est, & consequenter excommunicatio nulla erit; accessorium enim eius naturam sequitur, ad quod accedit, Reg. Accessorium, de regul. iur. lib. 6.

29. Tertius casus est, qui frequenter Doctorum consensu excipitur, quando Iudex excommunicat participantes cum excommunicato a se tunc enim si omittat monitionem Canonice sententia est nulla. Sic habetur expresse in cap. statumimus, & ibi glof. in verbo, monitionem Canonice, de sentent. excommuni. lib. 6. Panorm. in cap. reprehensibilis, num. 13. de appellat. Steph. Costa in d. cap. statumimus, num. 8. & 9. Navar. in Man. cap. 27. numer. 4. & 36. Mart. Ledesm. 2. 4. quæst. 23. art. 3. Henriquez lib. 3. capit. 17. §. 3. in fine. Vgol. Tab. 1. cap. 18. num. 4. in fine. Vnde, si quis excommunicatus sit, & alius admittat eum ad suum consortium, is qui admittit, minorem excommunicationem incurrit, quod si non desistat ab eius consortio, excommunicari potest maiori excommunicatione ab eodem Iudice, qui alterum excommunicauit, sed prærequiritur trina monitio, vel vna pro omnibus cum intervallo dierum, alioquin

30. excommunicatio illa nulla erit. Dixi, quando excommunicat participantes cum excommunicato a se, seculus enim erit, ubi excommunicat participantes cum excommunicato ab alio; tunc enim excommunicatio valida erit, et si omnia sit monita, erit tamen iniusta. Ita Ioan. Andr. in d. cap. statumimus in verbo, ab eo, de sentent. excommuni. lib. 6. Panorm. in cap. Sacro, num. 9. de sentent. excommuni. Anchar. in cap. constitutionem, de sentent. excommuni. lib. 6. & ibi Gemin. numer. 4. versic. Quid si Episcopus, Petrus in ca. peruenit, 1. de appellat. cuius specialitatis rationem D. Doctores allati hanc esse dicunt, quia Iudices magis accessi sunt ad excommunicandum eos, qui cum excommunicatis a se participant, quam eos, qui participant cum excommunicatis ab alio quam ab ipso profertate, cum in vno casu contemnitur auctoritas propria, in alio contemnitur auctoritas aliorum; faciliores autem sunt Iudices ad vindicandas proprias iniurias, quam aliorum; & ita cap. constitutionem, & cap. statumimus, de sentent. excommuni. quæ generaliter loquuntur, restringi debent ad sensum dicti cap. statumimus; nam Lex interpretans, ad normam Legis intelligitur, quæ interpretatur, arg. Authent. de filante dotal. in trum. nat. & ibi not. Bart. Et quod diximus de excommunicatione, de alijs in eadem censuris intelligi debet. Sicut enim participans excommunicatus, qui ligatur minori excommunicatione, non potest maiori excommunicatione, innodari, non præmissa Canonica monitione, ita etiam nec suspendi aut interdici potest, non præmissa Canonica monitione, & nominatione, & aliter late non tenent, ex glof. in cap. statutum, in verbo aliter.

aliter, & Steph. Coſta ibi, numer. 1. de ſenten. excommun. lib. 6.

31 *Quinto aduertendum eſt*, Quod nemo cedere poteſt iuri monitionis ſeu citationis, ita, vt non p̄ſentia monitione poſſit excommunicari, Sic expreſſe Panorm. in cap. P. & G. n. 7. de offic. deleg. & citat. Hoſt. in ca. diligenti, de foro eomp. & cap. contingit, 2. de ſenten. excommunic. & Ratio eſt: quia ius priuatum, ſed publicum, vt ſic vitentur multe iniuſtitie, argumen. capit. contingit, 2. de ſenten. excommun. non poteſt autem publico iuri pactis, & auctoritate priuatorum derogari, vt habetur in l. ius publicum, ff. de pactis.

32 *Sexto notandum eſt*, Quod monitio ſeu citatio p̄mittenda, debet eſſe competens, cap. Sacro, de ſent. excomm. & cap. Romana, eod. tit. lib. 6. competens autem monitio eſt illa, quæ fit ter, & dicitur Canonica quia non priuatum ſed ſecundum iuris ordinem a Chriſto, & Sacris Canonibus p̄ſcriptum fieri debet, arg. Matth. 18. & cap. omnes decima, 16. quaſt. 7. cap. de p̄ſbiterorum, 17. quaſt. 4. & cap. de illicita, 24. quaſt. 3. cap. contingit, 2. & ibi glo. in verbo, Tertio, & in cap. Sacro, in verbo, competenti de ſent. excommun. cap. conſtitutionem §. ſtatuumus, & ibi glof. & Gem. & Anchar, numer. 2. verſ. Quarto not. de ſenten. excommun. lib. 6. & glof. in capit. ſtatuumus, in verbo, monitionem Canonice, de ſenten. excommun. lib. 6. S. Anton. 3. par. tit. 24. cap. 74. Gabr. 4. diſt. 18. quaſt. 2. art. 2. con. cluſ. 7. Angelica, verbo, excommun. 2. nu. 1. Piſanella, verbo, excommunicatio, 1. verſ. Quomodo debeat fieri, Tab. verbo, excommun. 2. in principio, Martin. Ledefm. 24. q. 23. artic. 3. Sotus, 4. d. 22. quaſt. 1. art. 2. Concluſ. 5. Nau. in Man. cap. 27. num. 11. Couar. in cap. alma mater, 1. par. §. 9. num. 5. verſ. monitio autem, Hentiquez lib. 13. cap. 17. §. 3. Vgol. de Eccleſ. cenſ. Tab. 1. cap. 18. §. 2. num. 1. Quod pro cedit a quocumque Iudice proferatur, ſiue inferiori, ſiue ſuperiori, ſiue ab Ep̄ſcopo, ſiue a Papa, ſiue ab Ordinario, ſiue a Delegato, cum eadem ratio ſit in omnibus, vt notat Gemin. & Anchar, num. 2. verſ. item ponderet, in cap. conſtitutionem, §. ſtatuumus, de ſent. excommu. lib. 6. Non tamen ſubiectus eſt Papa huic iuri, ſicut alij inferiores, ar. c. propoſuit, de conceſſ. p̄ſb. tenetur tamen ex æquitate hanc monitionem trinam p̄mittere.

33 *Vnæquæque autem harum trium monitionem cum aliquo dierum intervallo eſſe debet*, cap. conſtitutionem, de ſent. excomm. lib. 6. & Doctores ibi, Couar. vbi ſupra, Marian. Socin. in cap. perpendimus, num. 108. & num. 110. de ſenten. excommun. ita, vt biduum ſaltem inter vnãquamque illarum intercedat, id quod colligitur ex d. conſtitutionem, verſ. obſeruent aliquorum dierum competentia intervallo: ex quo enim meſio fit aliquorum dierum, duo ſaltem dies inter vnãquamque monitionem intercedere debent, ex Gemin. Anchar. Steph. Coſta, in d. capit. conſtitutionem, num. 4. de ſenten. excommun. lib. 6. Marian. Socin. in d. cap. perpendimus, num. 122. Nau. in Man. cap. 27. num. 11. Vgol. de cenſ. Eccleſ. Tab. 1. cap. 18. §. 2. nume.

34 *4. Intervallo autem dierum inter admonitiones intercedere debet aut ſeparatim, aut ſimul ſeparatim, vt ſi Iudex moneat Petrum vt ſatisfaciat Paulo, moneere eum poteſt primo, vt intra tres dies illi ſatisfaciat; quo termino elapſo, iterum alio ſpatio totidem dierum monebit: quo p̄terito, ſi in eadem cõtumacia perſeueret, tertio eodem modo monebit: qui ſi tunc intra tempus p̄ſcriptum non ſatisfaciat, nulla alia p̄miſſa monitione excommunicari poteſt. Simul autem, ſeu vna monitione pro tribus fieri poteſt, assignato vno tantum termino qui valeat pro prima, ſecunda & tertia monitione, cum intervallo ſaltẽ duo rum dierum: vt Admonemus te, vt intra ſex dies, quorum duos pro prima, duos pro altera, reliquos pro tertia monitione damus, vt Petro ſatisfaciat: ad iudicium accedat; aut reſpicias: hæc enim eſt ſufficiens admonitio, vt colligitur ex ca. conſtitutionem, de ſent. excommun. lib. 6. & glof. ibi, in verbo, vna pro omnibus, vbi ponit tres formas trinæ monitionis: vna eſt, vt Iudex dicat, moneamus te pro prima; qua finita, monet pro ſecunda: qua etiam finita, monet pro tertia. Alia eſt, quando Iudex vna monitione facit tres: mo-*

nemus te quod viſque ad talem diem pro ſecundã, talem pro tertio. Tertia eſt: quando dat vnã tantum dilationẽ, vt moneamus te, quod viſque ad talem diem pro primo, ſecundo, & tertio peremptorio &c. Semper autem intercedere debet intervallo ſaltem duorum dierum pro quilibet monitione.

36 *Hoc tamen aduertere oportet, quod in d. cap. conſtitutionem, relinquitur prudentie Iudicis, vt pro diuerſa neceſſitate & facti qualitate terminos itos ampliare, vel reſtringere poſſit: quando enim conſtat de cõtumacia, poſt vnã monitionem excommunicari poteſt alijs omniſis: ex quo enim de cõtumacia conſtat, nihil vltra expectari debet, argum. cap. eum, qui certus de reg. iur. li. 6. & docet Marian. Socin. in d. cap. perpendimus num. 115. verſ. ſecundo fallit, de ſent. excommun. ſic etiam qui ſe occultat, aut impedit ne ad eum citatio pertinet, non eſt amplius citandus, ex Innoc. in cap. ad perſonem, num. 3. de accuſat. & Panorm. in cap. ex tua, num. 12. de cler. non reſid. ſue igitur ſpeciatiim, ac nominatiim contra aliquem, ſiue generatiim feratur excommunicatio (quod idem de alijs conſtitutionem intelligendum eſt) trina p̄mitti debet monitio, & Iudices vnã monitionem pro trina facientes, vt docet Ledefm. 24. q. 23. art. 3. peccant mortaliter, quia faciunt contra Eccleſiam intentionem; quod intelligi, quando id faciunt ſine neceſſitate: tunc enim propter neceſſitatẽ ſufficiet vnica pro trina admonitione, vt habetur d. ca. conſtitutionem.*

De alijs conditionibus in excommunicatione ferenda, & poſt eam latam requiſitis.

Cap. XIII.

S Y M M A R I V M.

- 1 Excommunicatio maior in ſcriptis ferri debet, & quæ huius rei ratio ſit.
- 2 Excommunicatio maior a iure lata, ſeu per modum ſtatuti ſcripturam non requirit, ſicut excommunicatio ab homine lata.
- 3 Excommunicatio ab homine lata, an per ſcribam, & notarium publicum proferri poſſit.
- 4 Conciliantur Doctõrum diſſidentes inter ſe ſententiæ.
- 5 Scriptura, quæ excommunicationem continet, an neceſſario authentica eſſe debeat.
- 5 Scriptura hæc cauſam, ob quam excommunicatio fertur, continere debet.
- 7 Cauſa excommunicationis, in ſpecie, & in indiuiduo exprimi debet.
- 8 Cauſa excommunicationis, quamuis exprimenda ſit, ea tamen non expreſſa, valet ſententiã lata.
- 9 Exemplar ſcripturæ, parti p̄tenti, intra menſem a iudice tradi debet.
- 10 Exemplar hoc quid continere debeat.
- 11 Exemplar hoc non neceſſario tradi debet, niſi Pars illud a iudice petat.
- 12 Exemplar illud, quo caſu ad domum excommunicati iudex mittere tenetur.
- 13 Excommunicationis ſententiã quando relaxari debeat.
- 14 Excommunicans, non obſeruando conditiones ad eam ferendam a iure requiſitas, ſuſpenſionem ab ingreſſu Eccleſiæ, & officijs Diuinis per menſem incurrit.
- 15 Suſpenſionem hanc an p̄lati regulares incurrant, non obſeruantes conditiones requiſitas.
- 16 Excommunicans, non ſeruatis ſeruandis, ad omnes expenſas factas a Parte, condemnandus eſt.
- 17 Conditiones p̄dictæ, quare in ſententiã hominis, non autem iuris, obſeruari debeant.
- 18 Pœnas has an incurrat, qui nõ vt iudex, ſed vt priuatus, omiſ-